

Ogrodnica niszczyliska *Phyllopertha horticola* (L.) jest chrząszczem (*Coleoptera*) z rodziny żukowatych (*Scarabaeidae*)

Występowanie i rośliny żywicielskie

Ogrodnica niszczyliska występuje powszechnie na różnych roślinach. W uprawach sadowniczych lokalnie może licznie występować na jabłoni, truskawce, malinie, porzecze, borówce amerykańskiej.

Opis szkodnika

Chrząszcze mają długość 10–12 milimetrów. Ich skrzydła są kasztanowobrązowe (pierwsza para skrzydeł), a głowa i przedplecze zielononiebieskie z metalicznym połyskiem. Całe ciało pokrywają włoski. Jaja są owalne, żółtawe. Larwy (pędraki) są zwinięte w podkówkę i mają barwę kremowobiałą z brązową głową, dorastają do 20 mm długości.

Objawy żerowania i szkodliwość

W końcu maja i w czerwcu chrząszcze ogrodnicy niszczyliska żerują na liściach różnych roślin (np. truskawka, malina, jabłoń, wiśnia i inne) wygryzając w nich dziury po środku blaszki liściowej albo z brzegu. Mogą też uszkadzać owoce np. truskawki, zawiązki jabłoni, wyjadając nieregularne dość głębokie dziury. Okres przebywania chrząszczy na roślinach trwa kilka – kilkanaście dni. Szkodliwe są także pędraki, które odżywiają się korzeniami roślin głównie traw, zbóż i chwastów. W uprawach sadowniczych pędraki ogrodnicy niszczyliska mogą być groźne jedynie na plantacjach truskawki. Lokalnie spotyka się od kilku do kilkudziesięciu larw na 1m² pola. Uszkodzone rośliny słabo rosną, a nawet zamierają. W uprawach sadowniczych pędraki ogrodnicy powodują zdecydowanie mniejsze szkody niż pędraki chrabąszcza majowego i chrabąszcza kasztanowca. Odróżnienie młodych pędraków chrabąszczy od pędraków ogrodnicy na polu jest jednak praktycznie niemożliwe.

Rozwój szkodnika

Zimują pędraki w glebie i tam wczesną wiosną przepoczwarczają się. Wylot chrząszczy rozpoczyna się pod koniec maja. Okres lotu jest krótki (ok. 1 miesiąca), a główny wylot chrząszczy odbywa się w ciągu 1-2 tygodni, najczęściej w pierwszej połowie czerwca (wykres). Dorosłe osobniki żerują na liściach przez 3–4 tygodnie, najintensywniej latają i odżywiają się w dni słoneczne i ciepłe. Pod koniec czerwca każda z samic składa do gleby od kilkunastu do 25 jaj (pojedynczo), z których po 3 tygodniach wylęgają się pędraki. Ich rozwój trwa rok, czasami dłużej (2 lata). Po przezimowaniu larwy przepoczwarczają się wczesną wiosną, a wylot chrząszczy rozpoczyna się na przełomie maja i czerwca.

Czynniki ograniczające, profilaktyka i zwalczanie

Plantacje należy zakładać na polu wolnym od pędraków, unikając stanowisk po łąkach, nieużytkach, pastwiskach i terenach zadarnionych, gdzie samice ogrodnicy niszczylistki chętnie składają jaja. Tam gdzie jest to konieczne, zaleca się odkażać glebę, jak przy zwalczaniu pędraków chrząszcza majowego.

Przy masowym nalocie chrząszczy na sad lub plantację – w ostatnich dniach maja i na początku czerwca – może być niezbędne opryskiwanie roślin. Bardzo ważne jest równoczesne opryskiwanie podłoża sadu lub plantacji, gdyż tam również przebywają liczne chrząszcze ogrodnicy. Na truskawkach zwalczanie najczęściej jest niemożliwe z powodu dojrzewania pierwszych owoców. Na późnych odmianach, wyjątkowo można zastosować preparat o krótkiej karencji.

Metoda prowadzenia obserwacji

Obserwacje występowania ogrodnicy niszczylistki w sadach należy prowadzić od początku maja. Jedną z metod jest wypatrywanie chrząszczy szkodnika na drzewach owocowych oraz pod drzewami i w międzyrzędziach, np. w murawie, gdzie chrząszcze kopulują a samice składają jaja. Jest to jednak metoda pracochłonna i uciążliwa. Trzeba też pamiętać, że chrząszcze są najbardziej aktywne w dni słoneczne i ciepłe. Zdecydowanie prostsze jest monitorowanie lotu przy użyciu pułapek z substancją wabiącą chrząszcze.

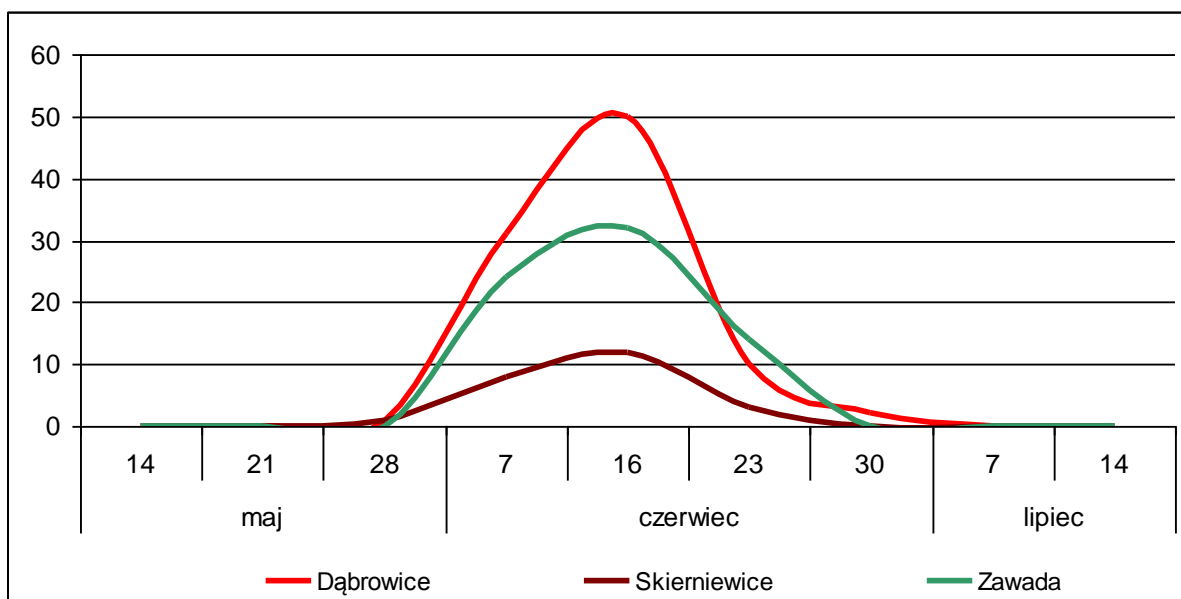
Pułapki należy zawiesić w sadzie na początku maja (2-3 pułapki na jeden sad). Obecnie na polskim rynku są dostępne pułapki typu Unitrap Y/Y/B firmy Biotrap do odłowu chrząszczy. Pułapki sprawdza się co 2-3 dni aż do końca czerwca.

Każdorazowo należy notować datę i liczbę odłowionych chrząszczy. Uzyskane dane

Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 1.10 „Opracowanie metodyk prowadzenia obserwacji występowania organizmów szkodliwych i oceny potrzeby wykonania zabiegów ochrony roślin”, Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, finansowanego przez MRiRW.

pozwolą wyznaczyć dynamikę lotu chrząszczy ogrodniczej niszczylistki. Zabieg zwalczający należy wykonać w okresie masowego lotu szkodnika.

Dynamika wylotu chrząszczy ogrodniczej niszczylistki w 2010 roku

Ogrodnica niszczylistka

Fot. 1. Chrząszcze ogrodniczej niszczylistki

Fot. 2. Larwa ogrodniczej niszczylistki

Fot. 3. Uszkodzenia powodowane przez chrząszcze ogrodniczej niszczylistki

Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 1.10 „Opracowanie metodyk prowadzenia obserwacji występowania organizmów szkodliwych i oceny potrzeby wykonania zabiegów ochrony roślin”, Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, finansowanego przez MRiRW.